

Informační kniha
ALBÁNIE

Srdečně Vás
vítáme v destinaci
ALBÁNIE

Přejeme Vám příjemné prožití dovolené!

Obsah

Poznejte to nejlepší z Albánie	str. 4
Časový posun	str. 5
Státní zřízení	str. 5
Historie	str. 5
Klimatické podmínky	str. 6
Poloha a geografie	str. 7
Jazyky	str. 8
Flóra a fauna	str. 8
Pláže	str. 9
Opalování	str. 10
Doprava a cestování	str. 11
Peníze – měna	str. 11
Internet	str. 12
Pošta	str. 12
Telefonování	str. 12
Kontakty na úřady	str. 12
Celní předpisy	str. 13
Bezpečnost a kriminalita	str. 13
Aktivity a zábava	str. 13
Kuchyně a jídlo	str. 15
Praktický slovníček	str. 17
Elektrický proud	str. 19
Voda	str. 19
Zdravotní péče	str. 19
Zajímavá místa	str. 20

Poznejte to nejlepší z Albánie

Drač (Durrës)

- Jedno z nejstarších a největších měst v Albánii. K pamětihodnostem patří ruiny římských lázní i hradeb, římský amfiteátr, benátská pevnost aj.

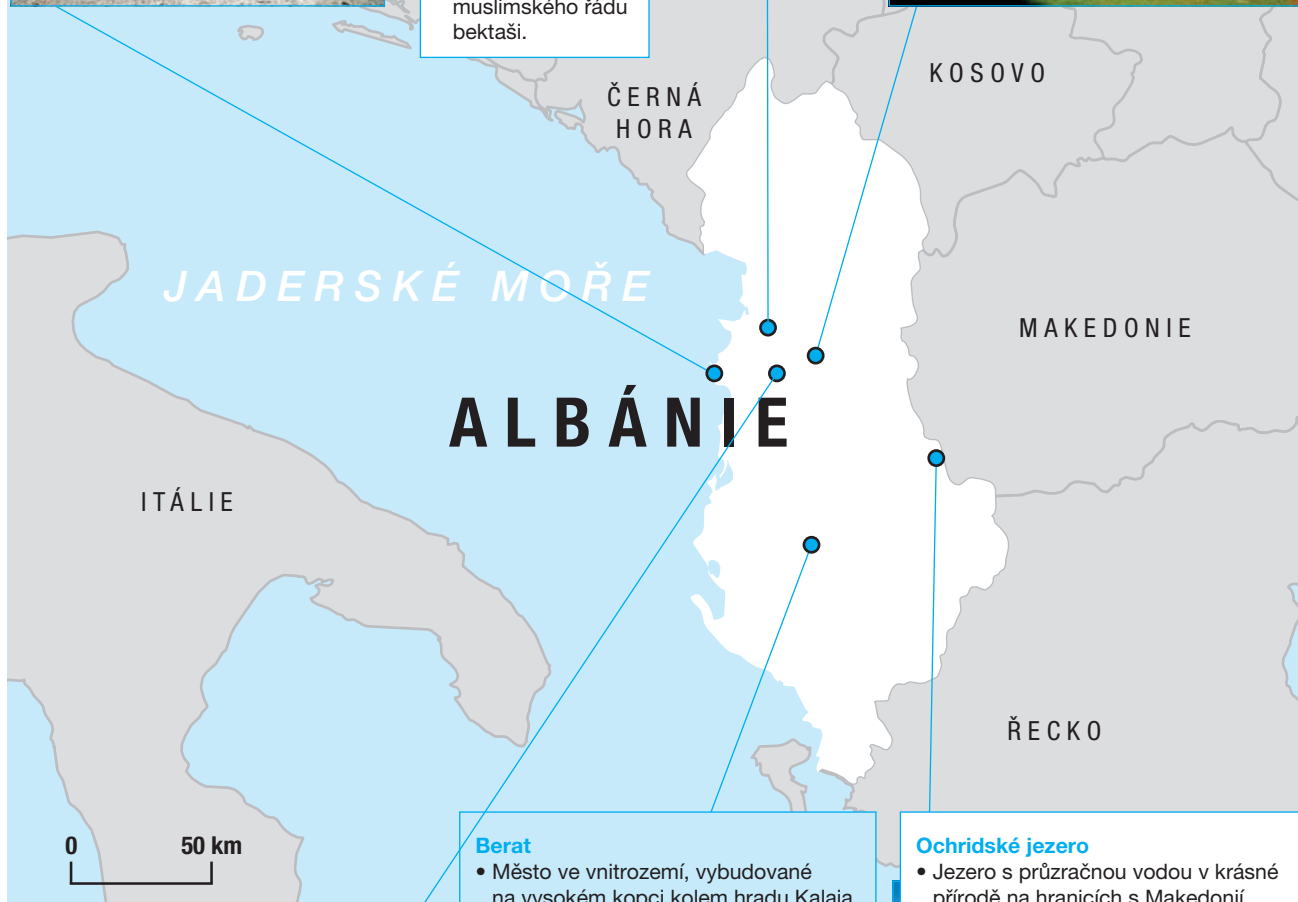
Kruja

- Rodné město národního hrdiny G. K. Skanderbega, v 15. století centrum odporu proti osmanským dobyvatelům. V areálu zdejšího hradu zachovalé části opevnění, turecké lázně a svatyně muslimského řádu beктаši.

Dajti

- Pohoří a národní park západně od Tirany, lanovka na horu Dajti, možnosti četných outdoorových aktivit.

Tirana

- Současné hlavní město, velké Skanderbegovo náměstí s jeho sochou a historická Edhem Beyova mešita ze 17. století, hodinová věž, budova Národního muzea, mauzoleum Envera Hodži.

Berat

- Město ve vnitrozemí, vybudované na vysokém kopci kolem hradu Kalaja. Berat bývá také přezdíván „městem tisíce oken“. Chrám sv. Theodora.

Ochridské jezero

- Jezero s průzračnou vodou v krásné přírodě na hranicích s Makedonií.

⌚ Časový posun

Albánie se nachází ve stejném časovém pásmu jako Česká republika. Stejně tak používá přechod na letní čas.

🇦🇱 Státní zřízení

Albánie (Republika e Shqipërisë – Albánská republika) je parlamentní republika. Formální hlavou státu je prezident volený parlamentem, výkonnou moc má vláda a její předseda.

Administrativní dělení

Albánie se dělí do 351 obcí, 36 okresů a 12 krajů (prefektur): Berat, Dibrë, Durrës, Elbasan, Fier, Gjirokastër, Korçë, Kukës, Lezhë, Shkodër, Tiranë a Vlorë.

🏰 Historie

Prehistorie a starověk

Nejstarší doložené osídlení albánského území ilyrským kmenem Albanoi pochází z doby kolem roku 2000 př. n. l. V průběhu 8. století př. n. l. se sem dostávali Řekové (založili význačné město Butrint, dnes součást UNESCO) a od 2. století př. n. l. Římané. Díky Římské říši v oblasti vznikla řada staveb včetně silnice Via Egnatia.

Středověk, Osmané a islám

Po existenci prvního albánského státního útvaru (Arbešské knížectví ve 12. století) a vládě srbského cara Štěpána Dušana začali do země pronikat osmanští Turkové. Dveře jim otevřel především triumf v bitvě na Kosově poli (1389) a natrvalo je neuzavřeli ani národní hrdinové v čele s Gjergjem Kastriotim Skanderbegem z Krujě (vládl 1444–1468).

Od 16. století docházelo k pomalé, avšak trvalé islamizaci obyvatelstva.

Samostatnost

Nejvýraznějším zástupcem albánského národního hnutí, které se začalo rozvíjet v polovině 19. století, byla tzv. Prizrenská liga. Samostatnost ve formě republiky Albánie vyhlásila 28. listopadu 1912 v rámci balkánských válek. K jejím vůdcům tehdy patřili Hasan Prishtina a Ismail Qemali. Evropské mocnosti jí garantovaly autonomní status pod svrchovaností tureckého sultána.

V roce 1928 prohlásil Ahmet Zogu zemi za království, jemuž pak vládl jako Zog I.

Komunistická a postkomunistická Albánie

Po peripetiích první a druhé světové války se k moci v Albánii dostali komunisté v čele s Enverem Hodžou. Lidovou republiku vyhlásili 11. ledna 1946, brzy poté proběhlo znárodnění a do ústavy se zakotvilo budování socialismu. Země postupně spolupracovala s Jugoslávií, se Sovětským svazem a nakonec s Čínou.

Na přelomu 80. a 90. let proběhl v Albánii proces demokratizace. V roce 2009 se stala členem NATO a oficiálně požádala o vstup do EU.

Klimatické podmínky

Vzhledem k poloze v subtropickém pásu panuje v Albánii teplé, typicky středomořské podnebí s odlišnostmi podle nadmořské výšky konkrétní oblasti.

Obvyklé počasí v pobřežních oblastech se nese ve znamení suchého, horkého léta, kdy průměrné teploty dosahují kolem 25 °C. Nejvíce prší od poloviny podzimu do začátku jara, deště od jihu doprovází suchý vítr scirocco. Jihozápad v letních měsících sužují častá sucha.

Zimy jsou na pobřeží mírné a vlhké s teplotami okolo 7 °C. V hornatých vnitrozemských regionech se často objevují bouřky, sněží a roční úhrn srážek tam dosahuje až 2 000 mm. Z hor fičí chladný víchř bora.

Nejllepší období k pobytu v Albánii je od dubna do října. Počasí se vyznačuje poměrnou stálostí, na jaře a na podzim příjemnými teplotami, léto bývá horké. Stejně jako u nás si nejvíce slunečního svitu užijete mezi květnem a srpnem.

Poloha a geografie

Poloha a geografie Albánie

Albánie se nachází na jihozápadním okraji Balkánského poloostrova. Její pobřeží omývají vody Jónského a především Jaderského moře, oddělující v místech Otrantského průlivu pouze 75 kilometrů vzdálenou Itálii.

Svou rozlohou 28 748 kilometrů čtverečních Albánie patří mezi menší evropské státy (je přesně dvakrát menší než Chorvatsko). Jejími sousedy jsou Černá Hora a Kosovo na severu, Makedonie na východě a Řecko na jihu.

Hory, řeky, jezera

Velkou část albánského území vyplňují nádherná a divoká pohoří. Dominuje jim masiv Korabu, patřící do Šarského horského systému v Helenidách, s nejvyšším vrcholem Velkým Korabem (2 764 m n. m.). Nejdelší řeka Drin (148 km) protéká soutěskami Albánských Alp a ústí do Jadranu v Drinském zálivu u města Lezhë. Do Albánie zasahuje Skadarské jezero, největší na Balkáně.

Demografie a náboženství

Albánie má téměř 2,8 mil. obyvatel. Naprostou většinu z nich (zhruba 98,5 %) tvoří Albánci, jejichž předchůdci byli pravděpodobně Ilyrové nebo Thrákové. Jejich nejslavnějším zástupcem byla řeholnice a nositelka Nobelovy ceny Svatá Matka Tereza. Miliony dalších Albánců žijí v jiných státech (Kosovo, Řecko, Makedonie atd.). Hlavní město Tiranu obývá necelých půl milionu lidí.

Dominujícím náboženstvím je sunnitský islám (56,7 %) následovaný albánským ortodoxním křesťanstvím (6,75 %) a římskokatolickým křesťanstvím (10,03 %).

Ekonomika

Není tajemstvím, že se Albánie řadí k nejchudším a nejméně rozvinutým evropským zemím – v tom na druhou stranu spočívá její přitažlivost pro celou řadu turistů. Významnou roli v albánském hospodářství hraje zemědělství, těžba barevných kovů a v posledních letech stále rychleji se rozvíjející cestovní ruch.

Jazyky

Úřední řečí je albánština. Byť se jedná o indoevropský jazyk, pro Středoevropana je naprosto nesrozumitelná (můžete se pokusit naučit několik základních frází z našeho slovníčku). V hotelech a rekreačních oblastech se docela obstojně domluvíte anglicky a často také italsky.

Flóra a fauna

Nádherná příroda patří k nejvýznamnějším pokladům Albánie. Pro zdejší krajinu jsou typické dva biomy: přímořská rovina se středomořskou vegetací a vysokohorské oblasti připomínající alpskou tundru.

Od roku 1966 úřady postupně vyhlásily 15 národních parků, ukrývajících to nejlepší z albánské přírody. Za zmínku a především za návštěvu stojí magický přímořský NP Karaburun-Sazan na poloostrově a ostrově stejného jména poblíž města Vlora, rozlohou největší NP Hotova-Dangelli u jihovýchodních hranic s Řeckem nebo NP Theth v Albánských Alpách.

Možná nejznámější z albánských rezervací jsou NP Butrint (zásluhou mnoha starověkých památek zařazených na seznam UNESCO), dechberoucí NP Valbona či NP Lurë rozložený pod nejvyšší albánskou horou Velký Korab.

Květena

Albánská flóra je neobyčejně pestrá a zahrnuje přes 3 tisíce druhů rostlin, z nichž 4 desítky jsou endemické. I přes rozsáhlé kácení v nedávné minulosti pokrývají více než třetinu území lesy. V nadmořských výškách do tisíce metrů to jsou převážně lesy dubové (na jihu a blízko moře i borové, vavřínové, myrtové a macchie), nad 2 tisíce metrů se zelenají vysokohorské louky s rozmanitými bylinami (máta, šalvěj, tymián apod.).

K typickým zemědělským plodinám patří olivy, víno, citrusy, fíky a třešně.

Živočichové

Díky mnoha odlehlým oblastem s nedotčenou přírodou se v Albánii vyskytují velcí savci jako kamzík horský, medvěd hnědý, prase divoké, rys ostrovid nebo vlk euroasijský. Ještě hojnější jsou zdejší stavy opeřenců, zvláště stěhovavých – od vlaštovek přes kachny až po pelikány. Orel skalní se nikoliv náhodou stal symbolem Albánie. Zároveň však v mnoha oblastech dochází k ničení půdy v důsledku rozsáhlého chovu hospodářských zvířat.

V moři lze pozorovat delfíny, velryby nebo velice vzácné tuleně středomořské. Rybáři si přijdou na své u albánských vodních ploch v čele s jezerem Ochrid, ve kterém žijí endemičtí pstruzi a další ryby.

Pláže

K nejvýraznějším rysům albánských pláží patří jejich klidná atmosféra, (stále ještě) minimum turistů a panenská příroda kolem. Turistický servis se liší podle konkrétní lokality, například v Drači (Durrës) již najdete vše potřebné k relaxaci i plážovým aktivitám.

Nejlepší pláže v lokalitě Durrës

Z dlouhého jadranského pobřeží kolem Drače stojí za vyzkoušení Kallm Beach na severozápadě u malého jachetního přístaviště Porti Gjermanit. Směrem do vnitrozemí se tady zvedají nevysoké pahorky s bohatou vegetací, stejně tak svižně klesá i mořské dno. Pozor na úseky se slunečníky a lehátky, během sezóny bývají často přeplněné. Pozitivní pověsti se těší i Copacabana Beach.

Nejlepší pláže v lokalitě Himare

Jednou z nejvyhlášenějších pláží celého albánského pobřeží je Gjipe Beach, ukrytá na konci stejného kaňonu ústícího do Otrantského průlivu. Zde najdete onu skutečnou Albánii, divokou, těžce přístupnou, zároveň však konejšivě klidnou a magicky krásnou. Uchvátí vás jemným pískem, mírným klesáním do křišťalově čisté vody i nádhernými panoramaty okolních skal. K dalším plážovým hvězdám se zde řadí Livadhia Beach, městská Potami Beach nebo zvláště populární Dhërmi Beach.

Nejlepší pláže v lokalitě Lezhe

Kolem letoviska Shëngjin se táhnou dlouhé kilometry písčiny pláží jako Rana e Hedhun. Ve městě jsou posázeny stovkami slunečnic s lehátky, severně od něj se krčí pod prudkými kamenitými svahy a v rovinách jižním směrem je lemuje laguna kolem ústí řeky Drin.

Nejlepší pláže v lokalitě Saranda

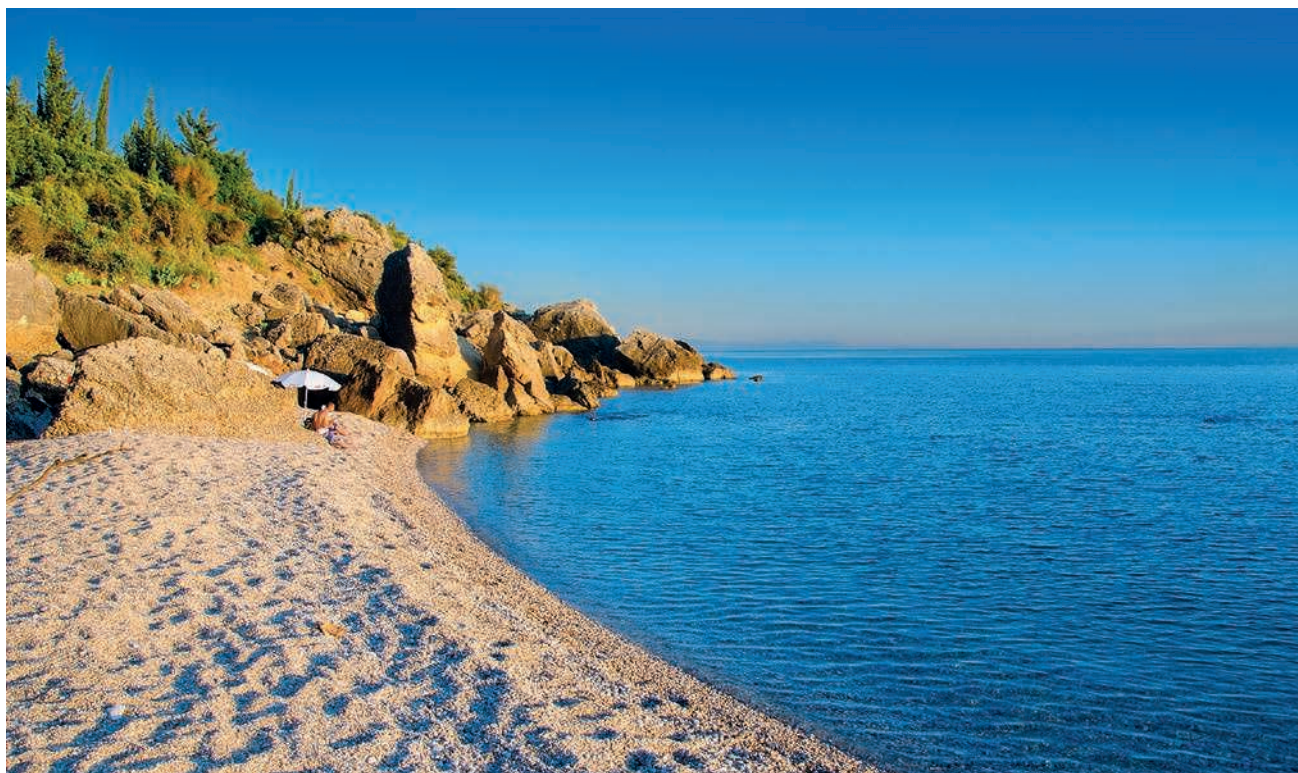
Z oblasti tzv. Albánské riviéry lze doporučit celou řadu pěkných pláží, mezi nimiž vyniká Borsh Beach s délkou 7 kilometrů. S růstem popularity této nádherné kamínkové pláže zároveň mizí její pověstná klidná atmosféra, proto neotálejte s návštěvou. V dosahu Sarandy se nacházejí i takové perly jako malá zátoka Bunec či trio ostrůvků Ksamil.

Opalování

Horké počasí na plážích Albánie láká k chytání bronzu. Letní slunce tady má skutečnou sílu, proto dbejte na dodržování zásad bezpečného opalování.

Na místě ve stínu používejte voděodolný opalovací krém s dostatečným ochranným faktorem, pokožku slunečnímu svitu přivykejte postupně, noste pokrývku hlavy a sluneční brýle s kvalitním UV filtrem. Hodně pijte.

Opalování „nahore bez“ si raději odpusťte, neboť Albánie je převážně muslimskou zemí. Dvojdílné plavky (bikiny) však v rekreačních resortech nevyvolávají žádné problémy.

Doprava a cestování

Pokud se rozhodnete cestovat po Albánii na vlastní pěst, počítejte s nízkou úrovní dopravní infrastruktury a s delším časem i při zdolávání kratších vzdáleností.

Letecká

Na albánském území fungují dvě mezinárodní letiště. Větší a důležitější je Mezinárodní letiště Matky Terezy v Tiraně (Aeroporti Ndërkombëtar i Tiranës Nënë Tereza), které cestujícím své brány otevřelo v roce 1957. V provozu je i menší letiště Aeroporti i Kukësit Zayed bin Sultan Al Nahyan u města Kukës.

Železniční

Cestování albánským vlakem vyžaduje poměrně silné nervy, na druhou stranu se jedná o neopakovatelný dobrodružný zážitek. Do Albánie nejezdí mezinárodní spoje, vlaky jsou pomalé (v průměru nedosahují rychlosti ani 50 km/h) a hygienické podmínky v nich nedostačující. Železniční síť dlouhá necelých 500 kilometrů zahrnuje pouze několik tras (především z Tirany do Drače).

Autobusová

Kromě autobusů natrefíte v Albánii na furgony (minibusy), které zajišťují každodenní spojení mezi menšími vesnicemi a střediskovými městečky. Nečekejte jízdni řády, pravidelné odjezdy ani jasně označené zastávky. Poradit si nechte od místních obyvatel nebo v turistických informačních centrech ve větších městech.

Zapůjčeným vozidlem, taxi

Jízdu autem po Albánii nedoporučujeme. Pokud se přesto rozhodnete cestovat po Albánii automobilem, počítejte především s nízkou úrovní dopravní infrastruktury. Nepříliš kvalitní silnice (na některé se hodí spíše terénní vůz), pomalu se rozvíjející dálniční síť či specifické řídicí zvyklosti vyžadují maximální pozornost při řízení.

Nejvyšší povolená rychlost na dálnici činí 110 km/h, na hlavních meziměstských silnicích 90 km/h a v zastavěných oblastech 40 km/h. Dopravní předpisy se však jinak výrazně neliší od zbytku Evropy. Vypůjčení osobního vozidla řešte s naším delegátem nebo s pracovníky hotelu.

Peníze – měna

Zákonným platidlem v Albánii je albánský lek (1 ALL), v množném čísle lekë. Jedné setině leku se říká qindarkë. V oběhu se vyskytují mince o nominálních hodnotách 1, 5, 10, 20, 50 a 100 lekë a bankovky v hodnotách 200, 500, 1 000, 2 000, 5 000 a 10 000 lekë. 1 Kč se rovná necelým 5 lekë.

Internet

Wifi připojení je běžné ve většině restauracích a kavárnách, a to i v těch menších městech. Standardem je také dostupnost bezdrátového připojení k internetu v hotelech nebo třeba v obchodních centrech.

Pošta

Spolehlivost ani rychlost (dodání několik dní až týden do ČR) albánské pošty nedosahuje evropských standardů.

Telefonování

Všichni čeští mobilní operátoři poskytují v Albánii roaming. Jelikož není Albánie součástí EU, datový roaming funguje v jiném tarifu než v České republice. Ověřte si u svého operátora ceny za mobilní hovory, zprávy a mobilní internet.

Předvolba pro Českou republiku je +420, pro Slovensko +421 a poté požadované telefonní číslo. Předvolba pro Albánii je + 355.

Důležitá čísla

Policie: 129

První pomoc: 127

Hasiči: 128

Tísňová linka: 112

Kontakty na úřady

Velvyslanectví České republiky v Tiraně:

Rruga „Skënderbej“ Nr. 10
Tirana, Republika e Shqipërisë
(Albánská republika)
tel.: +355 42 234004, +355 42 232117
nouzový tel. mimo pracovní dobu:
+355 68 4090111
e-mail: tirana@embassy.mzv.cz
web: www.mzv.cz/tirana

Velvyslanectví Slovenské republiky v Tiraně:

Rruga „Skënderbej“ Nr. 8, Tirana
Tirana, Republika e Shqipërisë
(Albánská republika)
tel.: +355 42274917
nouzový tel. mimo pracovní dobu:
+355689082308
e-mail: emb.tirana@mzv.sk
web: www.mzv.sk/web/tirana

Celní předpisy

Na albánských hranicích probíhá běžná celní kontrola. Do země lze bez ohlášení dovést maximálně 1 000 000 ALL, povinná směna valut se nevyžaduje. Při průchodu celní přepážkou musí mít každý cestující u sebe jen své vlastní zavazadlo.

Bezpečnost a kriminalita

Bezpečnostní situace v albánských přímořských letoviscích se považuje za solidní a srovnatelnou s obdobnými turistickými centry v jihozápadní polovině Balkánského poloostrova. Stejně jako v jiných místech vysoké koncentrace lidí i zde dochází k drobným krádežím, proto si dobře hlídejte hotovost a cennosti, cestovní doklady, platební karty a příruční zavazadla.

Dvojnásob opatrní buďte během pohybu v horských regionech na severu u hranic s Černou Horou a Kosovem. V každém případě se vyhněte nočnímu pohybu v prázdných městských ulicích, nocování na parkovištích a osamocenému cestování.

Aktivity a zábava

Sport

Hotely v Albánii nabízejí základní sportoviště jako multifunkční hřiště, bazény, posilovny či stolní tenis. Na plážích si lze zahrát beach volejbal nebo se věnovat vodním sportům. Nádherná příroda láká k procházkám, cyklistice a turistice (za zmínku stojí značení turistických cest od českých dobrovolníků v oblasti Albánských Alp). Horské oblasti lákají milovníky horolezectví (Munella v regionu Shkodër, údolí řeky Valbony, národní park Qafë-Shtamë a další).

Turistické atrakce

V Albánii najdete celkem trojici lokalit zařazených na seznam světového dědictví UNESCO. Jedná se o historická centra otomanských měst Berat a Gjirokastër, o trosky antického města Burint a o zachované původní bukové lesy u obcí Rrajca a Lumi i Gashit.

Z 15 přírodních národních parků je největší národní park Hotova-Dangelli (s rozlohou zhruba 344 kilometrů čtverečních) a nejstarší šestice národních parků vyhlášených v roce 1966 (Dajti, Drenova, Llogara, Lura, Thethi a Valbona). Naprostá většina z nich zahrnuje především nádherné hory, hluboká údolí s vodopády, jezera a jiné přírodní skvosty.

Nakupování a suvenýry

Přestože se v posledních letech situace výrazně zlepšila a v každém velkém městě je v provozu supermarket, nenajdete ještě v Albánii příliš mnoho moderních nákupních středisek, která představují standard jinde v Evropě. Výjimku tvoří galerie City Park, Toptani Shopping Center a obchodní dům Coin v metropoli Tiraně. Díky tomu však budete mít více času na průzkum tradičních trhů jako například uličky Pazari i Vjetër v Kruje.

K typickým albánským suvenýrům patří džezvy, hrnečky na kávu, kroje, ručně tkané koberce, sošky národního hrdiny Skanderbega či talíře na stěnu. Vybírat můžete z ohromného množství zdobené keramiky, dřevěného nábytku, látek či stříbrných filigránů.

Obchody mají často otevřeno po celý týden, od pondělí do soboty většinou mezi 8. a 12. hodinou a mezi 15. a 20. hodinou, o nedělích jen dopoledne.

Noční život

Rušný noční život ovládá především nejdůležitější přímořská letoviska jako Durrës (Drač), Lezhë, Fier, Vlora či Saranda. Zvláště kolem pobřežních promenád tam je v provozu množství restaurací, barů, kaváren a hospůdek. Během roku se konají rozličné kulturní akce a festivaly, zvláště náboženské slavnosti.

Státní svátky

- 1. – 2. ledna – Nový rok (Viti i Ri)
- Únor – Malý Bayram (Bajrami i Vogël)
- 14. března – Den jara (Dita e Verës)
- 22. března – Nevruz (Nevruz)
- Březen/duben – Velikonoční pondělí (Pashkët Ortodokse)
- 1. května – Májový den (Një Maji)
- 19. října – Den matky Terezy (Dita e Nënë Terezës)
- Listopad – Velký Bayram (Bajrami i Madh)
- 28. listopadu – Den nezávislosti (Dita e Pavarësisë)
- 29. listopadu – Den osvobození (Dita e Çlirimit)
- 25. prosince – Narození Krista (Krishtlindje)

Kuchyně a jídlo

Albánská kuchyně není honosná ani překvapující, zato chutná, pestrá a zdravá. Vychází z nejlepších tradic středomořské gastronomie, propojující plody moře s hojností vitamínů, olivovým olejem a čerstvostí. K jejím dalším znakům patří dostatek zeleniny, zvláště česneku a chilli papriček. Nešetří středomořskými bylinkami (bazalka, máta, oregano, rozmarýn), zvláště během vaření masa a ryb. Velkou inspiraci čerpá z kuchyně řecké, italské a turecké.

Za albánské národní jídlo lze považovat tavë kosi, skopové či jehněčí maso zapečené s rýží a jogurtovou omáčkou.

Předkrmy

- Pšeničný chléb (bukë gruri), kukuřičný chléb (bukë misri) – základ albánské gastronomie, přikusuje se ke značnému množství pokrmů.
- Baba ganuš (baba ghanoush) – pomazánka z upečené a rozmixované dužniny z lilku a dalších přísad.

Polévky

- Jahni – fazolová polévka.
- Tarator – chlazená polévka z jogurtu, okurky, česneku, kopru, vlašských ořechů, rostlinného oleje a vody.

Hlavní jídla

- Paçe – vařené maso z ovčí nebo prasečí hlavy dušené na cibuli, česneku, černém pepři a octu.
- Harapash – kukuřičná kaše s jehněčími střevy, máslo a sýr.
- „nahore bez“ pstruh s cibulí a rajčaty.

Dezerty

- Byrek – vrstvený zeleninový koláč z těsta filo obsahující maso, sýr Feta, špenát, zelí či rajčata.
- Chalva (hallvě) – pražené mleté sezamové semínko ochucené cukrem, vanilkou a ořechy.
- Baklava – zákusek z vrstev tenkého listového těsta yufka, ořechů a medu.

Nápoje

- Horský čaj (çaj mali) – čaj z bylinky hojník horský (*Sideritis syriaca*).
- Boza (bozzè) – fermentovaný sladový nápoj z kukuřice a pšenice lehce nakyslé, sladké chuti.
- Dhallè – podmáslí.
- Raki – anýzová pálenka.

Praktický slovníček

Pronikněte s námi do tajů albánštiny, na první poslech nesrozumitelného jazyka. A také poněkud zrádného, neboť Albánci používají ve srovnání s námi opačné posunky pro souhlas a pro zápor (pohyb hlavou ze strany na stranu znamená ANO, kývání hlavou shora dolů vyjadřuje NE).

Základní výrazy

Česky	Albánsky
Ano	Po
Ne	Jo
Dobrý den	Mirëdita
Dobré ráno	Mirëmëngjes
Dobrý večer	Mirëmbema
Ahoj	Tung
Na shledanou	Mirupafshim
Jmenuji se...	Unjam...
Souhlasím	Jam dakord
Nesouhlasím	Nuk pramoj
Prosím (o něco)	Dëshiroj
Prosím (v poděkování či odpovědi na žádost)	Ju lutem (S'ka përse)
Děkuji	Faleminderit
Promiňte	Më falni
Vpravo	Në djathë
Vlevo	Në majtë
Včera	Dje
Dnes	Sot
Zítřka	Nesër

Nápisy

Česky	Albánsky
Pozor	Kujdes
Zákaz	Ndaholet
Vchod	Hyrje
Východ	Dalje
Vstup volný	Hyrja është lejuar
Otevřeno	Hapur
Zavřeno	Mbyllur

Turistické fráze

Česky	Albánsky
Mluvíte anglicky?	A flisni Anglisht?
Jméno	Emër
Příjmení	Mbiemër
Země	Shtet
Toalety	Toaletë
Dámy (ženy)	Për gra (për femna)
Páni (muži)	Për burra (për meshkujt)
Policie	Policia (xhandarmëri)
Banka	Bankë
Pošta	Postë
Čas	Koha
Kolik je hodin?	Sa është ora?
Kde je..., prosím?	Ku është...?
Letenka (jízdenka)	Biletë
Taxi	Taksi
Pohlednice	Kartolinë
Poštovní známka	Pullë poste
Adresa	Adresa
Mám hlad (žízeň)	Jam untuar (Jam etur)
Jídlo	Gjellë
Kolik to stojí?	Sa kushtonë kjo?
Obchod	Market
Obchodní dům	Dyqan
Trh	Dielle
Sleva	Ybritje
Nemocnice	Spital
Lékař	Mjeku

Číslo, dny v týdnu, měsíce

Česky	Albánsky
Pondělí	Hënë
Úterý	Martë
Středa	Merkurë
Čtvrtek	Enjte
Pátek	Premte
Sobota	Shtunë
Neděle	Dietë
Leden	Janar
Únor	Shkurt
Březen	Mars
Duben	Prill
Květen	Maj
Červen	Qetshor
Červenec	Korrik
Srpen	Gusht

Česky	Albánsky
Září	Shtator
Říjen	Tetor
Listopad	Nëntor
Prosinec	Dhjetor
0	Zerro
1	Një
2	Dy
3	Tre
4	Katër
5	Pesë
6	Gjashtë
7	Shtatë
8	Tetë
9	Nëntë
10	Dnjetë

Elektrický proud

Potřebujete-li během dovolené v Albánii využít elektrickou zásuvku, stačí vám běžná dvoukolíková zástrčka typu C (tzv. eurozástrčka). I napětí je stejné jako u nás (220 V/50 Hz). Poměrně časté tady však jsou výpadky elektrického proudu, způsobené neschopností pokrýt stoupající denní potřebu energie z místních zdrojů. Pro přístroje citlivé na výkyvy napětí se vám určitě bude hodit stabilizátor.

Voda

Zdravotním obtížím se snadno vyhnete konzumací výhradně balené vody, která je k dispozici v hotelu i v prodeji v každém městě. V žádném případě nepijte tekutinu z veřejných kohoutků (často silně chlorovanou) a už vůbec ne z přírodních pramenů. A dodržujte standardní hygienické návyky včetně důkladného mytí rukou před jídlem a omytí ovoce před jeho spotřebou. Vyhněte se nápojům s ledem a zmrzlíně z kiosků na ulici.

Zdravotní péče

Ve srovnání s ČR se albánské zdravotnictví pohybuje na nižší úrovni než v České republice. Pokud jste si prostřednictvím cestovní kanceláře uzavřeli cestovní pojištění u ERV pojišťovny, a. s., kontaktujte v případě zdravotních obtíží vašeho průvodce nebo linku asistenční služby EuroCenter. Linka je vám k dispozici 24 hodin denně na telefonním čísle +420 221 860 606. Pečlivě si uschovejte veškerá potvrzení od lékaře. Na základě podmínek sjednaných ve smlouvě vám po návratu pojišťovna náklady spojené s ošetřením uhradí. Pokud máte cestovní pojištění uzavřené u jiné cestovní pojišťovny, postupujte dle jejích pokynů.

Zajímavá místa

Berat, půvabné město tisíce oken

Ve starém městě Berat vás čeká mimořádná atmosféra, neboť lidé tady žijí v kamenných domech jako v 15. století. Jeho architektonicky jedinečná, původně muslimská část se dokonce dostala na seznam světového dědictví UNESCO. Za prohlídku však stojí také Onufriho muzeum, hrad, rozmanité kostely a další historické zajímavosti.

Berat (albánsky též Berati) obepíná prudký kopec nad říčkou Osum v albánském vnitrozemí. Východně odsud se táhne pohoří Tomorr (Mali i Tomorrit), jihozápadně se u břehů Jaderského moře rozkládá město Vlorë. Do metropole Tirany i do letoviska Durrës je to asi 100 kilometrů.

Co uvidíte na toulkách Beratem

Počátky města, usazeného na jižním okraji roviny plné úrodných lánů, se pod názvem Antipatreia datují už do 6. století př. n. l. Po římské a byzantské nadvládě ho v 9. století obsadilo Bulharsko a přejmenovalo na Beligrad (Bílé město). Po řadě dalších peripetií ho roku 1385 získali osmanští Turci. V 18. století patřil Berat k důležitým tureckým sídlům na dnešním albánském území, o 100 let později hrál významnou roli v albánském národním obrození.

Dlouhé dějiny zanechaly na území Beratu četné památky. V jejich čele stojí zbytky středověkého hradu Kalaja, typické balkánské domy z přelomu 18. a 19. století, chrám sv. Theodora a další byzantské kostely, muzeum malíře ikon Onufriho či mešity z rané éry Osmanské říše. Vynechat nesmíte ani starobylý most Gorica.

Butrint, vzácná kombinace památek i krásné přírody

Strategická poloha ve Středomoří z něj a jeho okolí učinila dějiště mnoha válek, dnes starobylé město Butrint patří mezi nejdůležitější historické památky Albánie. O jeho významu svědčí i zařazení na seznam světového kulturního dědictví UNESCO (1992) a navazující rezervace Parku Kombëtar i Butrintit (2000).

Butrint (Buthrotum) se rozkládá na jihovýchodním okraji poloostrova Ksamili u břehů Vivarského kanálu, který spojuje Butrintské jezero s Kerkyrským průlivem v Jónském moři. Je to úplně na jihu Albánie u hranic s Řeckem a kousek od letoviska Saranda. Do metropole Tirany to odsud je zhruba 280 kilometrů.

Vydejte se na toulky historií v Butrintu

O nejstarší osídlení Butrintu se postarali Achájové, kerkyrští kolonisté, Ilyrové a ještě ve 2. století před n. l. Římané. Na zániku města se podepsala zemětřesení, turecký a benátský vpád, epidemie a vzestup spodní vody. Nic na tom nezměnil Napoleon ani Otomanská říše. S vykopávkami se začalo teprve po osamostatnění Albánie roku 1912.

K největším butrintským lákadlům patří:

- divadlo pro 2 tisíce diváků, akropole, brány a dvojice chrámů (řecké období),
- lázně, nymfaion, chrám bohyně Minervy, vila Diaporit a palác Triconch (římské období),
- baptisterium a bazilika (byzantské období),
- pevnost (benátské a turecké období).

Národní park Butrint uchovává množství ohrožených zvířat i rostlin, především v mokřadech kolem lagunového Butrintského jezera (kareta obecná, koliha tenkozobá, kožatka velká, tuleň středomořský).

Obchodní galerie City Park Albania

Od prosince 2009 funguje City Park Albania, druhé největší nákupní centrum v zemi. Návštěvníky přitahuje velkým množstvím obchodů, kvalitním gastronomickým servisem a spoustou zábavy v čele se sousedním akvaparkem.

Obchodní galerie City Park Albania se nachází asi 12 kilometrů od centra Tirany mezi okrajovými obcemi Domje a Picar. Po kolem vedoucí dálnici SH2 se do Durrës dostanete za čtvrt hodiny, na Mezinárodní letiště Matky Terezy dokonce jen za pár minut.

V City Park Albania se najíte, vykoupete i nakoupíte

City Park Albania ukrývá na ploše 111 tisíc metrů čtverečních kolem 180 obchodů světových značek. Najdete zde prodejny jako AltinBas, Cacharel, Calvin Klein, Chicco, Marlboro Classics, Mercator, One2Play, Primo Emporio, Reebok, Societta, Toi & Moi nebo Versace.

Vybavení City Park Albania doplňují restaurace, bary, kavárny a supermarket s potravinami. Na děti čeká zábavní zóna Cartoonland, na sportovce dráha k jízdě na kolečkových bruslích a na milovníky umění koncertní sál. Komplex obohacuje sousední vodní svět Magic Blue Waters. Na rozsáhlá parkoviště se vejde až 3 tisíce automobilů.

Národní park Dajti

Lesy bohaté na divokou zvěř, unikátní lanová dráha, nádherné výhledy i zimní sněhové čepice nabízí národní park Dajti. K jeho vyhlášení došlo v roce 1966 a zásluhou své dobré polohy u Tirany patří k nejnavštěvovanějším přírodním lokalitám celé Albánie.

Pohoří a národní park Dajti (Parku Kombëtar i Malit te Dajtit) se nachází východně od albánské metropole. Táhne se zhruba od města Krujë na severu až k Elbasanu na jihu. Jeho celková rozloha dosahuje asi 294 kilometrů čtverečních.

Rozhlédněte se z „balkónu nad Tiranou“

Díky svému převýšení se pohoří dobře rýsuje při pohledu z Tirany. Asi 600 výškových metrů pod jeho nejvyšší a nejvýznačnější vrchol Mali i Dajtit (1 613 m n. m.) vede od roku 2005 kabinová lanovka (jediná v Albánii). Poskytuje úchvatný výhled na hory, na hlavní město a při dobrém počasí dokonce i na 40 kilometrů vzdálené Jaderské moře.

Národní park Dajti umožňuje provozování četných outdoorových aktivit včetně projížděk na koni. K jeho dalším magnetům se řadí jezero Bovilla s tyrkysově zbarvenou vodou, půvabné údolí řeky Erzen nebo veřejně přístupné jeskyně Pellumbas.

Drin, modrá tepna Albánie

Nejdelší albánská řeka Drin se rodí u města Kukës spojením Bílého a Černého Drinu. Stejně zajímavé je i její ústí do Jadranu, neboť u města Shkodër (Skadar) se dělí na dvě ramena. Hlavní, severní rameno vtéká do řeky Bunë, odtékající ze Skadarského jezera (podle řady zdrojů to je však naopak), jižní rameno se vlévá do moře u města Lezhë.

Drin měří 148 kilometrů, při započtení Černého Drinu dokonce 281 kilometrů. Celkově protéká územím tří států (Albánie, Makedonie, Kosovo) a jeho povodí zabírá rozlohu 12 600 kilometrů čtverečních.

Vypravte se na místo, kde se potkává Bílý a Černý Drin

Bílý Drin (albánsky Drini i Bardhë) pramení na jižních svazích kosovských hor Žljeb. Albánské hranice překračuje poblíž obce Morinë formou přehradního jezera Fierza, které se po 19 kilometrech rozšiřuje soutokem s Černým Drinem u města Kukës.

Černý Drin (albánsky Drin i Zi) vytéká z Ochridského jezera u makedonského města Struga. Asi po 50 kilometrech překonává západně od městečka Debaru hranici s Albánií. Protéká mezi národním parkem Lurës a nejvyšší albánskou horou Velký Korab, až u Kukësu splyne s Bílým Drinem do řeky Drin.

Gjirokastër, kamenné město v otomanském stylu

Citadela, bazar, dvě stovky starobyklých budov a neobyčejná atmosféra doby, kdy zde vládli Osmané, dělá z města Gjirokastër jedinečný cíl milovníků věrně dochované historie. Tento unikátní příklad otomanského sídla se v roce 2005 dočkal i zanesení na seznam světového dědictví UNESCO.

Gjirokastër (ale také Gjirokastra, Argirocastro, Ergiri, Džirokaster nebo Džirokastr) se ukrývá v údolí řeky Lumi Drinos mezi horskými masivy Dhembël a Lucës. Je to na jihu Albánie zhruba 20 kilometrů od řeckých hranic a 250 kilometrů od metropole Tirany.

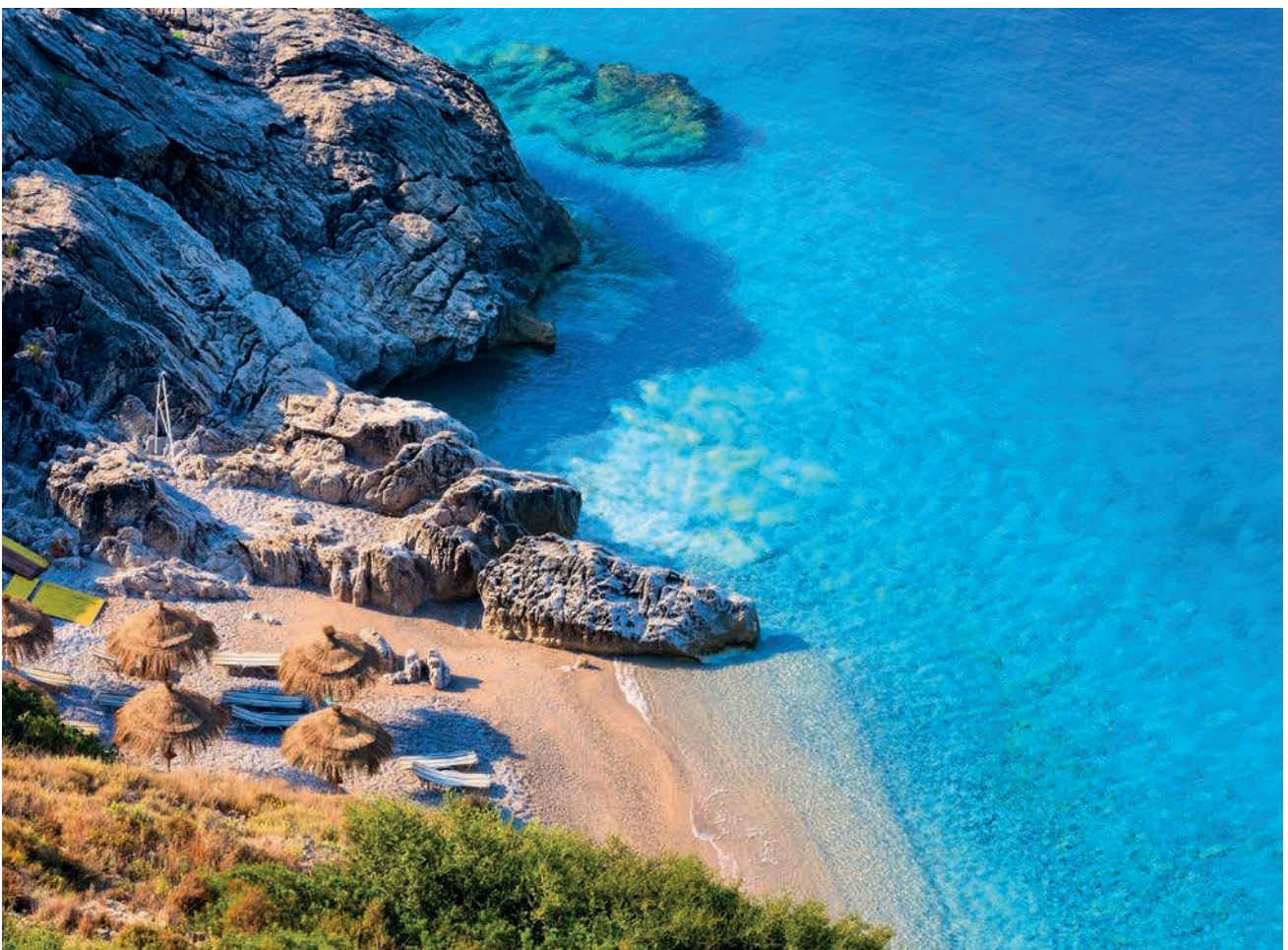
Poslyšte, jak Gjirokastër ke svému názvu přišel

První známé osídlení Gjirokastëru se datuje do 1. století n. l., vlastní město pod názvem Argyrokastron (Stříbrný hrad) založila Byzantská říše o více než tisíc let později. Současné pojmenování po Gjergji Kastriotim se odvozuje od občanského jména albánského hrdiny Skanderbega. A roku 1908 se tady narodil albánský diktátor Enver Hodža.

K hlavním gjirokastëřským památkám patří citadela s vojenským muzeem. Soudobá podoba města s šedobílými břidlicovými střechami, krytými vysunutými balkony a se starým tržištěm (bazarem) pochází z 19. století.

Národní přímořský park Karaburun-Sazan

Mezi největší, nejnovější a zároveň nejkrásnější chráněná území Albánie lze bezesporu zařadit národní park Karaburun-Sazan (Parku Detar Karaburun-Sazan). Charakterizuje ho rozmanité prostředí se skalnatým pobřežím, kouzelnými plážemi, horami, jeskyněmi, propastmi, zátokami, kaňony a vzácnými druhy rostlin, ptactva i živočichů včetně šakalů a delfínů.

Národní park Karaburun-Sazan se nachází na rozhraní Jaderského a Jónského moře na jihu Albánie. Poblíž se rozkládá městečko Orikum a krajská metropole Vlorë, od níž ho dělí Vlorský záliv. Zabírá plochu 125,7 kilometrů čtverečních na poloostrově Karaburun, na ostrůvku Sazan a v pobřežních vodách mezi nimi. Od hlavního města Tirany je vzdálený asi 170 kilometrů.

Vydejte se za lákadly národního parku Karaburun-Sazan

K největším magnetům národního parku Karaburun-Sazan, vyhlášeného roku 2010, patří nádherná zátoka Gramës (Grama) se starověkými nápisy a krásnou pláží. Za prohlídku stojí i 30 metrů dlouhá jeskyně Haxhi Aliut (Haxhi Ali) na mysu Gjuhëzës (Gjuhëz), který zakončuje Karaburunský poloostrov.

K dalším půvabným lokalitám v národním parku Karaburun-Sazan se řadí zátoky Brisani či Skalomës. Jihovýchodně na něj navazuje horský národní park Llogara, blízko kterého se vypíná nepřehlédnutelný vrchol Maja e Çikës (Čika), s 2 044 m n. m. nejvyšší bod pohoří Mali i Kanalit.

Korab, střecha Albánie

Nejvyšším pohořím v Albánii je mohutný a zároveň nesmírně malebný Korab. Jeho nejvyšší bod vytváří štít Velký Korab (Maja e Korabit či Mali i Korabit) s nadmořskou výškou 2 764 metrů. Zdejší magická krajina plná alpínských lučin, blankytných jezírek, strmých skalních stěn a dechberoucích výhledů je pro turistiku jako stvořená.

Pohoří Korab se vypíná na hranici s Makedonií v severovýchodní části Albánie. Patří do Šarského horského systému, který je součástí mohutného pásma Helenidy. Asi 45 kilometrů od něj se nachází město Kukës, do metropole Tirany to je zhruba 180 kilometrů, letoviště Durrës u Jaderského moře leží ještě o 20 kilometrů dále.

Nechte se zlákat k putování pod Velkým Korabem

Na vrchol Velkého Korabu vede z horské výsky Radomirë turistická stezka o délce 9 kilometrů s celkovým převýšením takřka 1 600 metrů. K dalším důležitým vrcholům v Korabu patří Maja e Moravës (2 718 m n. m.), Maja Kulla e Zyberit (2 376 m n. m.) a Mali i Gramës (2 345 m n. m.). K nejpůvabnějším místům pohoří se řadí i jezero ledovcového původu Gramë.

Ze západní strany, směrem od lázeňského městečka Peshkopi, obtéká Korab nejdelší albánská řeka Černý Drin.

Krujë, Skanderbegovo rodiště

V malebném starobylém horském městě Krujë kdysi albánský rek Skanderbeg bránil zemi proti Turkům. Dnes se sem sjíždí tisíce turistů, aby na vlastní oči spatřili jeho muzeum a množství dalších historických památek. Velkému zájmu se těší i zdejší orientální trh.

Krujë (Kruja) má asi 20 tisíc obyvatel a nachází se na severním okraji národního parku Dajti v nadmořské výšce zhruba 600 metrů. Do metropole Tirany to je odsud kolem 40 kilometrů, do letoviska Durrës u břehů Jaderského moře jenom o kousek dál.

Co koupíte na krujském bazaru

Krujë se proslavilo jako rodné město národního hrdiny Gjergje Kastriotiho Skanderbega, který z něj v 15. století vytvořil centrum odporu proti tureckým dobyvatelům. Podrobnosti se o tom můžete dozvědět v expozici věnované jeho životu a boji.

Druhou velkou atrakci Krujë představuje starý středověký bazar. Nabízí takřka nekonečný výběr ručně vyráběných albánských suvenýrů včetně filigránu, produktů z olivového dřeva, tkaných koberečků či pozůstatků z doby komunismu. Za prohlídku však stojí i trosky gotického hradu, turecké lázně, svatyně muslimského řádu beктаši nebo etnografické muzeum s ukázkou života za „Osmanů“.

Akvapark Magic Blue Waters

Za honosnou vstupní bránou v sousedství nákupního střediska vítá své hojné návštěvníky vodní svět Magic Blue Waters. Patří mezi první akvaparky moderního střihu v Albánii a vy si v něm můžete užít skutečně příjemné odpoledne.

Akvapark Magic Blue Waters navazuje na areál obchodní galerie City Park Albania u dálnice SH2 mezi metropolí Tiranou a letoviskem Durrës (Drač). Do centra hlavního města je to odsud zhruba 12 kilometrů, ještě blíže se nachází Mezinárodní letiště Matky Terezy, k plážím na březích Jaderského moře se dostanete během slabé půlhodinky.

Vodní svět Magic Blue Waters nabízí na ploše zhruba 1 hektaru velký plavecký bazén s palmovým ostrůvkem a skluzavky různé délky i sklonu. Na nejmenší návštěvníky čeká rozsáhlá dětská zóna s klouzačkami, mělkým bazénkem a vodotrysky.

Vybavení akvaparku Magic Blue Waters zahrnuje také sluneční terasu s lehátky a slunečníky. Z doplňkových služeb lze využít občerstvovací kolonádu s několika restauracemi a obchod se sportovním vybavením.

Ochridské jezero, modrá perla Balkánu

Zhruba 30 kilometrů dlouhé a 15 kilometrů široké Ochridské jezero s průzračnou vodou a okolní divokou krajinou přitahuje stále více milovníků krásné přírody. Proslavilo se také gastronomickou lahůdkou „ochridský pstruh“. Dva druhy těchto ryb (belvica a letnica) jsou zde dokonce endemické.

Ochridské jezero (též Pogradecské jezero, albánsky Liqeni i Ohrit) se modrá na hranicích Albánie s Makedonií asi 100 kilometrů východně od Jaderského moře. Z celkové plochy 348 kilometrů čtverečních patří podstatně větší část (přibližně tři čtvrtiny) Makedonii. Severně od něj se táhne národní park Shebenik-Jabllanicë, na jeho jižním okraji leží město Pogradec.

Poznejte památky na březích jezera Ochrid

Byť se to na první pohled nezdá, Ochridské jezero představuje díky své poloze ve výšce 695 m n. m. a horám na západní i východní straně (NP Galičica v Makedonii s výškou takřka 2 tisíce metrů) typickou horskou vodní plochu. Voda do 285 metrů hlubokého jezera teče podzemní říčkou skrze krasové dutiny z výše umístěného Prespanského jezera, vytéká z něj v podobě řeky Černý Drin u makedonského města Struga.

K hlavním turistickým zastávkám na břehu jezera patří moderní město Pogradec, klášter sv. Nauma či makedonské město Ochrid s pevností cara Samuela, římským amfiteátre, kostelem svatě Sofie nebo Národním muzeem. Po Ochridském jezeře se lze též projet lodí.

Národní park Theth

Vítejte v ráji na Zemi - to je asi první, co každého turistu napadne při vstupu do albánského národního parku Theth (Parku Kombëtar i Thethit nebo také Thethi). Zahrnuje podivuhodně tvarované horské štíty, temné skalnaté stěny, hučící vodopády i smaragdově zbarvená jezírka, divoké řeky v romantických údolích a hluboké lesy plné vzácných rostlin i zvířat.

Národní park Theth vznikl již v roce 1966 na úplném severu Albánie v pohoří Bjeshkët e Nemuna, zvaném též Albánské Alpy (v Černé Hoře se jmenuje Prokletije). Dostupný je po silnicích ze Shkodëru (Skadaru) či z Koplíku. Zabírá plochu 26 kilometrů čtverečních a východním směrem na něj navazuje národní park Valbona.

Odhalte tajemství Thethu

Srdce národního parku Theth tvoří údolí řeky Shalë, nad nímž se zvedají nejvyšší vrcholy jako Maja e Radohimës (2 568 m n. m.), Maja Alijes (2 471 m n. m.) nebo Maja Boshit (2 414 m n. m.). Z vísky Theth s tradičními domky s dřevěnými střechami se jim můžete vydat vstříc po několika turistických trasách. K nejpopulárnějším místům patří soutěska s poetickým názvem „Modré oči“.

Ve zdejších smíšených lesích lze potkat vlka, medvěda, rysa, srnce, kamzíka, kozu bezoárovou a více než 50 druhů ptáků (mj. orla skalního, poštolku jižní, brhlíka lesního, červenku obecnou, ťuhýka obecného nebo tetřeva hlušce).

Národní park Valbona

Nezměrné přírodní bohatství Albánie potvrzuje také národní park Valbona (Parku Kombëtar i Luginës së Valbonës), vyhlášený v roce 1996. Milovníci vysokohorských túr s jedinečnými panoramaty a velmi dobře dochovanou divokou faunou i flórou si zde přijdou opravdu na své.

Národní park Valbona zabírá plochu 80 kilometrů čtverečních zcela na severu země v tzv. Albánských Alpách (Bjeshkët e Nemuna), pokračujících do Černé Hory pod názvem Prokletije. Západním směrem na rezervaci navazuje národní park Theth. Z 250 kilometrů vzdáleného letoviska Durrës nebo z Tirany se sem dostanete po rychlostní silnici A1 a dále přes městečko Bajram Curri.

Seznamte se s obry nad údolím Valbony

Na západním okraji národního parku Valbona se tyčí druhý nejvyšší albánský vrchol Maja Jezercë (2 694 m n. m.). Dalším význačným bodem je pyramidu připomínající Kollata e Keqe (Zla Kolata), s 2 534 m n. m. nejvyšší hora sousední Černé Hory a zároveň 16. nejvyšší hora v Albánii.

Národním parkem Valbona vede několik turistických tras, ovšem velice špatně značených. Výlety do výše situovaných partií lze ostatně doporučit pouze zkušeným turistům nebo s doprovodem horského vůdce.

